

UEFA Uputstvo sudijskim posmatračima Sezona 2013/2014.

Obrazac Izvještaja posmatrača suđenja

Posmatrač suđenja treba da slijedi instrukcije i primjenjuje kriterije za ocjenjivanje suđenja koje je izdao Sudijski odbor UEFA-e.

Posmatrač suđenja ima zadatak da ocjeni tim sudija/sudaca na utakmici:

- a) Sačini izvještaj sa autentičnom procjenom nastupa tima sudija na utakmici i dostavi Komitetu za sudije i suđenje NS/FS BiH.
- b) Osigura jedinstvenu i dosljednu implementaciju primjene Pravila igre
- c) Analizira suđenje nakon utakmice sa sudijama/sucima i dostavi pismeni izvještaj o nastupu sudijskog tima (sudija, asistenti sudije, četvrtog sudije i dodatnih sudija (5 i 6 sudija).
- d) Prepozna mlade talentovane sudije/suce
- e) Daje savjete sudijskom timu kako da unaprijedi svoje suđenje,

Izvještaj obrasca za posmatrača suđenja ima za cilj:

- a) osigurati jedinstven način ocjenjivanja,
- b) dodjeliti sudiji, asistentima sudije, četvrtom sudiji i dodatnim sudijama (5 i 6 sudija) ocjenu unutar propisane tabele koja odražava nastup pojedinca i težinu njihovog zadatka
- c) koristiti elektronski obrazac dostupan na FAME-u / COMET sistemu i dostavlja izvještaj u roku od 48 sati nakon završetka utakmice
- d) navesti u izvještaju kontrole suđenja konkretne primjere koji potvrđuju komentare u izvještaju

Ocjenjivanje, tima sudija/sudija

1. Opšti elementi za ocjenjivanje sudije

Analiza tokom utakmice:

- prepoznavanje proaktivnih ili **preventivnih** ključnih momenata/odluka koje imaju uticaj na sam tokom utakmice,
- ocjena **reakcije** na promjene u tempu igre i odluka koje nastaju kao odgovor na zahtjeve utakmice,
- razmatranje posljedica komplikovanih situacija na odluke koje **proizilaze** iz njih: dosljednost i hrabrost.

UEFA Uputstvo sudijskim posmatračima Sezona 2013/2014.

2. Tabelarni pregled za sudije i asistente sudije

UEFA tabelarni pregled ocjena za ocjenjivanje suđenja:

9.0 - 10	Odlično suđenje
8.5 - 8.9	Vrlo dobro. Važne odluke ispravno donesene
8.3 - 8.4	Dobro suđenje. Uspješan nastup
8.2	Zadovoljavajuće suđenje sa naglaskom tačke za poboljšanjem
8.0 - 8.1	Zadovoljavajuće sa naglaskom više tački za poboljšanjem
7.9 ##	Suđenje sa jednim većim propustom, stvarna ocjena suđenja bi bila 8,3 ili više
7.8 ##	Suđenje sa jednim većim propustom, stvarna ocjena suđenja bi bila 8,0-8,2
7.5 - 7.7	Suđenje ispod očekivanog / Slaba kontrola / Bitni elementi za unapređivanje
7.0 - 7.4	Razočaravajuće suđenje sa jednom greškom ili sa dvije ili više greški
6.0 - 6.9	Vrlo lose suđenje

u obrascu ocjene za ocjenjivanje upisati u kockicu ocjenu sa evidentnom greškom stvarne ocjene koja je zaslužena

Svaki kriterij u izvještaju suđenja treba biti procjenjen na osnovu spornih momenata koji su se dogodili tokom utakmice koji trebaju biti navedeni, ali i precizno opisani.

Tabelarni ostvareni učinak u suđenju koji je u skladu sa očekivanjima je od 8.3 do 8.4 što odgovara dobrom suđenju. Sudije sa dobrim ostvarenim učinkom i dobrim potencijalom mogu očekivati ocjenu u ovom domenu.

Detaljnije objašnjenje:

- 9.0-10 - odlično suđenje na vrlo teškoj utakmici
- 8.5-8.9 - vrlo dobro suđenje na teškoj utakmici.
- 8.3 & 8.4 - dobro suđenje na normalnoj utakmici, sa preporukom da bi sudija trebao nastaviti sa ovim nivom suđenja i na sljedećoj utakmici.
- 8.2: - suđenje ocjenjeno kao zadovoljavajuće, ali sa preporukom elementa za unapređenje suđenja .
- 8.0 & 8.1 - suđenje kojem treba navesti više elemenata za unapređenje.

UEFA Uputstvo sudijskim posmatračima Sezona 2013/2014.

- 7.9 - sudija je dobro sudio ili suđenje bolje od 8.3 +, ali sa evidentnom greškom u suđenju koja je vezana za važnu odluku (npr. crveni karton, kazneni udarac itd.). Ocjena bi trebala biti maksimalno 7.9.
- 7.8 - sudija je sudio za ocjenu 8.0, 8.1 ili 8.2, ali sa evidentnom greškom u suđenju koja je vezana za važnu odluku (npr. crveni karton, kazneni udarac itd.). Ocjena bi trebala biti maksimalno 7.8.
- 7.5-7.7 - sudija nije imao evidentnih greški, ali je imao slabu sveukupnu kontrolu nad utakmicom i treba značajno unaprijediti suđenje.
- 7.0-7.4 - napravljeno je **više greški** u suđenju (npr. crveni karton, kazneni udarac itd.) i moguća su i drugi bitni elementi za unapređenje u suđenju.
- 6.0-6.9 - neprihvatljivo suđenje sa evidentnim sudijskim pogreškama, velikim disciplinskim propustima i/ili slabom kontrolom utakmice.
- - kada je bilo kojem službenom licu dodjeljena ocjena niža od 7.0, potrebno je prosljediti email NS/FS BiH Odjelu za suđenje sa detaljnim objašnjenjem.

Ocjena 0.1 treba biti umanjena kada sudija propusti da opomene igrača zbog prekršaja koji se kažnjava opomena/žutim kartonom ili neispravno pokazanom opomenom/žutim kartonom.

U slučaju spornih momenata u igri kod kojih sudije nisu postupali ispravno, posmatrači suđenja trebaju nakon utakmice analizirati i razgovarati sa sudijama, a potom trebaju u izvještaju posmatrača suđenja navesti sa preciznim opisom i minutama u kojima su se sporni momenati dogodili.

Posmatrači suđenja ne mogu nagraditi sudiju koji naknadno donese ispravnu ili pozitivnu odluku nakon što se događaj već dogodio.

U slučaju date ocjene niže od 7.7, posmatrač suđenja kod analize mora navesti tačke za poboljšanja, prenijeti ih sudiji, asistentu sudiji, četvrtom sudiji ili dodatnim sudijama (5 i 6 sudija) i navesti ih u izvještaju obrasca kontrole suđenja.

Da bi dobio ocjenu višu od 8.4, sudija mora ispravno donositi teške i važne odluke (ovo, također, može biti preventivna mjera koja pozitivno doprinosi kontroli utakmice).

UEFA Uputstvo sudijskim posmatračima Sezona 2013/2014.

Ocjena viša od 8.4 je moguća čak i kad je težina utakmice (stepen težine) "normalna". Ako je utakmica "normalna" doprinijetim nastupom i suđenjem sudije ili zato što su teške i važne odluke ispravno donesene onda bi se pozitivan bod trebao dodjeliti sudiji. U takvim okolnostima ocjena 8.5 smatra se ispravnom.

Ako posmatrač suđenja ocjeni sudiju/suca sa više od 8.4, **posmatrač mora opisati elemente** koji su suđenje učinili iznad očekivanog nivoa.

Potrebno je napomenuti da se raspon ocjene od 7.5-7.7 smatra "Ispod očekivanog". UEFA očekuje više od ovog nivoa suđenja za sudije na svojim utakmicama, očekivani nivo suđenja je ocjena od 8.3 do 8.4.

Uputstvo

Evidentna greška u suđenju učinjena od strane sudije mora se uzeti u obzir čak i onda kada je odluka promjenjena nakon konsultacija sa asistentom sudijom, ili četvrtim sudijom ili dodatnim sudijom (5 ili 6 sudija). Isti metod treba se koristiti i ukoliko asistent sudija ili dodatni sudija učini takvu pogrešku.

Primjeri:

- Kazneni udarac i opomena/žuti karton su pokazani od strane sudije, ali nakon intervencije dodatnog sudije, odluka je ispravno donesena i igra se nastavlja spuštanjem lopte.
- Sudija nije isključio igrača koji je opomenut po drugi put i igra se treba nastaviti. Srećom, asistent sudija signalizira prije nastavka igre i skreće pažnju sudije na njegovu pogrešku.

Iako su obadvije odluke sudije ispravljene, Komitet za sudije i suđenje NS/FS BIH ne može prihvatiti takve greške na najvišem nivou takmičenja i stoga data ocjena treba biti manja od 8.0.

3. Tabelarni pregled ocjena za dodatne sudije/suce (5 i 6 sudija)

Normalna ocjena za suđenje dodatnog sudije trebala bi biti 8.3/8.4, međutim, ukoliko pozitivno postupe, kod teškog spornog momenta ocjena bi trebala biti viša od navedene.

Maksimalna ocjena od 7.9 ili 7.8 primjenjivati će se ukoliko dodatni sudija napravi evidentnu sudijsku pogrešku vezanu za važnu odluku (crveni karton, kazneni udarac itd.)

UEFA Uputstvo sudijskim posmatračima Sezona 2013/2014.

U slučajevima gdje je ocjena viša ili niža od 8.3/8.4, jasno objašnjenje razloga ističe se u izvještaju.

9.0 - 10	Odlično suđenje u vrlo teškim uslovima, asistirao je sudiji prilikom više teških spornih momenata tokom utakmice, svi su navedeni i opisani u izvještaju.
8.6 - 8.9	Vrlo dobro suđenje u teškim uslovima, asistirao sudiji prilikom više od jednog velikog spornog momenta navedenom u izvještaju.
8.5	Dobro. Jasno asistirao sudiji kod barem jedne velike sporne situacije navedene u izvještaju.
8.3 - 8.4	Normalno. Obavio je svoju dužnost na ispravan način.
8.0 - 8.2	Zadovoljavajuće suđenje, ali nije uspio asistirati sudiji prilikom barem jednog manjeg spornog momenta pod njegovom kontrolom koji je opisan u izvještaju (slobodan udarac, udarac iz ugla itd.)
7.9 ##	Suđenje sa jednim većim propustom, stvarna ocjena suđenja bi bila 8,3 ili više
7.8 ##	Suđenje sa jednim većim propustom, stvarna ocjena suđenja bi bila 8,0-8,2
7.5 - 7.7	Ispod očekivanja. Propustio je da asistira sudiji više od jednog spornog momenta

u obrascu ocjene za ocjenjivanje upisati u kockicu ocjenu sa evidentnom greškom stvarne ocjene koja je zaslužena

4. Tabelarni pregled ocjena za četvrtog sudiju/suca

Ocjenjivanje četvrtog sudije slično je ocjenjivanju drugih sudija i uzima u obzir "sistem evidentne sudijske pogreške". Dobro suđenje treba biti ocjenjeno sa 8.3/8.4. ukoliko četvrti sudija postupi pozitivno prilikom spornog momenta, ocjena može biti viša od 8.3/8.4 i očekuje se detaljno objašnjenje u izvještaju.

9.0 - 10	Odlično suđenje u vrlo teškim uslovima.
8.5 - 8.9	Vrlo dobro. Dobro je kontrolisao teške sporne momente
8.3 - 8.4	Dobro. Obavio je svoje dužnosti na ispravan način
8.0 - 8.2	Zadovoljavajuće suđenje. Propustio je da obavi svoju dužnost u skladu sa uputstvom
7.9 ##	Suđenje sa jednim većim propustom, stvarna ocjena suđenja bi bila 8,3 ili više
7.8 ##	Suđenje sa jednim većim propustom, stvarna ocjena suđenja bi bila 8,0-8,2
7.4 - 7.7	Loše suđenje. Nije imao autoriteta da kontroliše osobe u tehničkom prostoru i nije obavio svoju dužnost u skladu sa UEFA-inim uputstvom.

u obrascu ocjene za ocjenjivanje upisati u kockicu ocjenu sa evidentnom greškom stvarne ocjene koja je zaslužena

UEFA Uputstvo sudijskim posmatračima **Sezona 2013/2014.**

5. Stepen težine utakmice (navodi se posebno za svakog sudiju)

Stepen težine pojedinačno se navodi za svakog sudiju. Posmatrač suđenja mora odlučiti o stepenu težine i sposobnot svakog sudije da ispravno donese odluku u spornim momentima.

Posmatrač suđenja treba navesti stepen težine utakmice kao bitnu informaciju,. On mora navesti značajne elemente suđenja sudije u svom izvještaju i navesti minute u kojima su se sporni momenti dogodili kako bi opravdao datu ocjenu.

Stepen težine uključuje broj odluka prilikom kojih je sudija demonstrirao dosljednu primjenu Pravila igre, ali također i situacije kad se sudija morao suočiti sa kritičnim/teškim spornim momentima: učestalost i intenzitet.

Normalna: normalna utakmica sa nekoliko teških situacija za sudiju(e)

Teška: teška utakmica sa manje teških odluka za sudiju(e)

Vrlo teška: vrlo teška utakmica sa više teških odluka za sudiju(e)

Obratiti pažnju na VAŽNE odluke, kao što su:

1. prekršaji/simuliranja unutar i u blizini kaznenog prostora,
2. sprječavanje izglednih prilika za postizanje pogodaka ili pogodaka,
3. nasilni postupci,
4. masovna sukobljavanja među igračima i protesti na odluke sudije,
5. pokazivanje drugog žutog kartona,
6. teške odluke u vezi signaliziranja ofsajda (za asistente sudije/suce).
7. ispravnost odluke u vezi spornih situacija unutar kaznenog prostora

Jasne sudijske greške uključuju:

1. neprepoznavanje i nedosuđivanje očitog prekršaja koji se kažnjava drugom opomenom/žutim kartonom
2. propuštanje da se isključi igrač iz igre, zbog očitog prekršaja koji se kažnjava isključenjem/crvenim kartonom
3. očita pogrešna odluka vezana za dosuđivanje/nedosuđivanje kaznenog udarca
4. pogrešna interpretacija Pravila igre

UEFA Uputstvo sudijskim posmatračima Sezona 2013/2014.

6. Asistenti sudije/suci i dodatne sudije/suci (5 I 6 sudija/sudac)

Važno je obratiti posebnu pažnju na asistente sudije i dodatne sudije.

Odluke o ofsajdu su često presudne u situacijama za postizanje pogotka. Uvođenje dodatnih sudija (5 I 6 sudija) omogućava da se pomogne sudiji prilikom dešavanja spornih momenata u i van kaznenog prostora. Stoga je važno ocjeniti njihovu uključenost, sposobnost i kretanje i osigurati da koriste svoje ovlasti bez prekoračenja.

Nastup asistenta sudije, također, čini veliku pomoć ukupnom timskom radu.

Obrazac izvještaja za asistente sudije i dodatne sudije (5 i 6 sudija) mora biti napisan pažljivo i tačno.

7. Četvrti sudija/sudac

Uloga četvrtog sudijesuca je da asistira sudiji u svakom momentu i da pruži pomoć sudiji prilikom bilo kojeg spornog momenta koji je prošao nezapaženo od strane drugih sudija. Posmatrač suđenja će, naročito, evidentirati svaku asistenciju pruženu sudiji tokom utakmice. On također, mora biti odgovoran kada su u pitanju procedure zamjene igrača (npr. provjeravanje opreme igrača i nakita itd.)

Posmatrač suđenja, također, treba ocjeniti da li je četvrti sudija upravljao osobama u tehničkom prostoru na ispravan način, tako što je bio fleksibilan, ali ne i provokativan prema trenerima ukoliko oni se ponašaju na odgovoran način.

8. Kratka analiza suđenja nakon odigrane utakmice

Prije početka utakmice posmatrač suđenja zahtjeva od službenog predstavnika kluba da se obezbjedi DVD snimak sa utakmice kako bi posmatrač suđenja imao vremena da se pripremi za sastanak sa sudijama/sucima za stručnu analizu suđenja na utakmici. Službeni predstavnik kluba trebao bi obezbjediti odgovarajuću **prostoriju** za sastanak. Sastanak bi se trebao održati odmah nakon odigrane utakmice.

Ukoliko je dostupan DVD, treba se iskoristiti da se pojasni bilo koji sporni momenat koji se dogodio tokom utakmice.

UEFA Uputstvo sudijskim posmatračima Sezona 2013/2014.

Posmatrač suđenja je također i trener za sudijski tim, njegove stručne analize i savjeti trebaju biti primjenjivi na način da pomognu sveukupnom unapređenju u nastupu sudijskog tima.

Posmatrač suđenja treba:

- pružiti priliku sudiji da obrazloži nastup i ohrabriti samokritiku
- odabrati prioritete (ne samo dva ili tri ključna momenta)
- navesti prvo pozitivne tačke, a potom područja za unapređenje, ali sa pozitivnim zaključkom
- dati konkretan savjet (na osnovu spornih momenata sa utakmice) koji je shvatljiv i tačan
- dati uputstva i alternative za poboljšanje učinka u saradnji sudijskom timu

Sudije/suci često informišu Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH o tome kako izvještaj o suđenju i komentari stručne analize suđenja poslije utakmice nisu identični. Kako bi ohrabрили dijalog i osigurali da momenti o kojima se diskutovalo slažu se sa izvještajem o kontroli suđenja, posmatrači trebaju evidentirati dvije ili tri pozitivne tačke i tačke za unapređenje koje onda mora prenijeti sudiji tokom analize suđenja i diskusije poslije utakmice. **U bilo kojem momentu tokom analize suđenja i diskusije ne smiju se saopštiti ocjene vezane za nastup i suđenje tima sudija/sudaca na utakmici.**